

ВИСНОВКИ

Директор є найманим працівником, тому про його прийняття на роботу підприємство зобов'язане повідомити орган ДФС. Повідомлення про прийняття директора подається підприємством – незважаючи на те, що відомості про реєстрацію нової юрсооби (у т. ч. і про його керівника) держреєстратор передає ДФС у той же день.

Згідно з Постановою № 413 повідомити ДФС про прийняття директора потрібно до того, як директор фактично стане до роботи. Тому в повідомленні треба вказати дату оформлення трудового договору з директором і дату, з якої директор стає до виконання своїх обов'язків (це може бути наступний робочий день).

Агастасія ШЕВЧЕНКО, юрист

ПРИЙМАЄМО НА РОБОТУ
ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Акценти цієї статті:

- коли в роботодавця виникає обов'язок створювати робочі місця для осіб з інвалідністю;
- які документи запросити при працевлаштуванні та як правильно оформити працівника, який має інвалідність;
- які встановлено пільги для працюючих осіб з інвалідністю.

Що слід знати
роботодавцю

Почнемо з визначення зі ст. 2 Закону від 21.03.91 р. № 875-XII «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» (далі – Закон № 875). Із цього визначення ми дізнаємося, що інвалідність – це стійкий розлад функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження життєдіяльності особи з інвалідністю. Із цієї причини держава зобов'язана створити умови для реалізації прав такої особи нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист.

Зокрема, держава вимагає, щоб створювалися робочі місця для осіб з інвалідністю. Але перш ніж оформити на роботу таких осіб, роботодавець повинен переконатися, що дана робота не протипоказана їм за станом здоров'я. Для цього слід запросити в кандидата на посаду документ, що підтверджує факт інвалідності. У цьому доку-

менті будуть зазначені рекомендації щодо умов і характеру роботи.

Важливе правило! Згідно із ч. 6 ст. 24 КЗпП забороняється укладати трудовий договір із громадянином, якому, згідно з медичним висновком, запропонована робота протипоказана за станом здоров'я.

Інвалідність і ступінь втрати здоров'я повнолітніх хворих встановлюється медико-соціальними експертними комісіями (далі – МСЕК) у результаті проведення відповідної експертизи (ст. 7 Закону від 06.10.05 р. № 2961-IV, далі – Закон № 2961).

Документом, що підтверджує інвалідність, а також таким, що містить висновок МСЕК щодо умов і характеру роботи, є **довідка МСЕК** (форма затверджена наказом МОЗ від 30.07.12 р. № 577).

Які пільги встановлені для працівників з інвалідністю

Діюче законодавство встановлює ряд пільг для працюючих осіб з інвалідністю, зокрема:

- особа з інвалідністю може працювати **на умовах як повного, так і неповного робочого часу**. На її прохання роботодавець зобов'язаний установити неповний робочий час і створити інші пільгові умови праці (ст. 172 КЗпП);
- особі з інвалідністю, направленій на роботу відповідно до рекомендацій МСЕК, **не може бути встановлений випробувальний строк** при прийнятті на роботу (ч. 3 ст. 26 КЗпП);
- **понаднормова робота і робота в нічний час** допускається лише при згоді працівника з інвалідністю – за умови, що це не суперечить медичним рекомендаціям, викладеним у довідці МСЕК (ст. 55, 63 КЗпП);
- **працівникам з інвалідністю I і II груп** надається щорічна основна відпустка тривалістю 30 календарних днів; **з інвалідністю III групи** – 26 календарних днів (ст. 6 Закону від 15.11.96 р. № 504/96-ВР, далі – Закон № 504). При цьому в перший рік роботи відпустка повної тривалості може надаватися таким особам і до закінчення 6 місяців безперервної роботи (за заявою працівника) (ст. 10 Закону № 504);
- **працівники з інвалідністю I і II груп** мають право на відпустку без збереження зарплати тривалістю до 60 календарних днів щорічно; **з інвалідністю III групи** – тривалістю до 30 календарних днів щорічно (п. 6 і 7 ч. 1 ст. 25 Закону № 504).

Як виконати норматив із працевлаштування осіб з інвалідністю

Норматив робочих місць для працевлаштування інвалідів (далі – норматив) передбачено ст. 19 Закону № 875. Цей норматив зобов'язані виконувати роботодавці (як підприємства, так і фізособи, які використовують найману працю), у яких чисельність основних працівників становить не менше 8 чоловік.

У ст. 19 Закону від 21.03.91 р. № 875-XII (далі – Закон № 875) сказано, що якщо за основним місцем роботи оформлено:

- від 8 до 25 чоловік – роботодавець повинен прийняти на роботу **одну особу з інвалідністю**;

- більше 25 чоловік – норматив становить **4 % середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік**.

Майте на увазі! Як тільки чисельність основних співробітників досягне 8 чоловік, роботодавець зобов'язаний зареєструватися у Фонді соцзахисту інвалідів (далі – Фонд). Це потрібно зробити з 1 січня до 1 лютого наступного року.

Якщо роботодавець не зареєструвався у відповідному відділенні Фонду, він може зробити це безпосередньо перед поданням Звіту (лист Фонду від 16.05.08 р. № 1/6-155/06). Діючим законодавством не передбачена відповідальність за недотримання строків реєстрації.

У якому випадку норматив вважається виконаним?

Норматив вважається виконаним, якщо для особи з інвалідністю місце роботи є **основним** (із веденням трудової книжки), а не роботою за сумісництвом (див. лист Фонду від 12.09.16 р. № 1/6-690/04). При цьому не має значення:

- досяг такий працівник пенсійного віку чи ні (див. лист Фонду від 15.09.06 р. № 06ю-251/1657-327/2);
- яка йому встановлена тривалість робочого часу (неповний робочий день, неповний робочий тиждень) (див. лист Фонду від 08.08.07 р. № 1/8-81).

Коли треба звітувати за виконання нормативу?

Щорічно **до 1 березня** до Фонду подається **звіт за минулий рік – за формою № 10-ПІ (річна) «Звіт про зайнятість і працевлаштування інвалідів»**, затвердженою наказом Мінпраці та соцполітики від 10.02.07 р. № 42.

Які санкції загрожують роботодавцю за невиконання нормативу?

За невиконання встановленої квоти із працевлаштування осіб з інвалідністю роботодавцю загрожують **адміністративно-господарські санкції** у вигляді штрафу, передбачені ч. 1 ст. 20 Закону № 875. Зокрема, якщо в нього працюють:

- від 8 до 15 чоловік – штраф становитиме половину середньої річної заробітної плати за кожне робоче місце, призначене для працевлаштування особи з інвалідністю і не зайняте нею;

- більше 15 чоловік – штраф щорічно стягується в розмірі середньої річної зарплати за кожне робоче місце, не зайняте особою з інвалідністю.

Зробіть усе правильно! Сума адміністративно-господарських санкцій розраховується і сплачується роботодавцем самостійно в строк до 15 квітня року, що настає за роком, у якому не виконано норматив.

Якщо роботодавець у встановлений строк самостійно не сплатить суму фінансових санкцій, його чекає нарахування **пені** за кожний день прострочення в розмірі 120 % річної облікової ставки НБУ, що діє на момент сплати. Пеня нараховується на повну суму недоїмки.

Крім того, за невиконання нормативу встановлена **адміністративна відповідальність** у вигляді штрафу, який накладається на посадових осіб підприємства та на роботодавця-підприємця в розмірі від 10 до 20 НМДГ (від 170 до 340 грн.) (по ст. 188¹ КУпАП).

Як оформити на роботу особу з інвалідністю

Крок 1. Подання заяви про прийняття на роботу. У такій заяві слід указати дату прийняття, посаду, а також вид роботи (основна чи за сумісництвом).

Нагадуємо! Сумісники не враховуються для цілей виконання нормативу.

Разом із заявою кандидат на посаду подає загальні документи для прийняття на роботу, а саме:

- паспорт (інший документ, що посвідчує особу);
- трудову книжку (якщо це не перше місце роботи);
- документ про освіту (при необхідності);

- довідку органу ДФС про присвоєння ідентифікаційного номера (облікова картка платника податків);
- довідку МСЕК про присвоєння відповідної групи інвалідності;
- індивідуальну програму реабілітації, видавану МСЕК (роботодавець визначає можливість та умови виконання конкретної роботи особою з інвалідністю) (ст. 23 Закону № 2961).

Будьте пильні! Особливу увагу слід звернути на протипоказання, установлені МСЕК. Чи не містять вони заборони на виконання роботи, для якої ви наймаєте працівника з інвалідністю?

Крок 2. Видання наказу про прийняття на роботу та повідомлення органу ДФС про прийняття працівника. Із наказом працівника слід ознайомити під підпис.

Важливий нюанс! Ми вже сказали, що якщо особа з інвалідністю направляється на роботу за рекомендаціями МСЕК, то випробувальний строк при прийнятті на роботу їй не встановлюється (ч. 3 ст. 26 КЗпП). А от якщо вона самостійно працевлаштовується, тоді їй можна встановити випробувальний строк.

Крок 3. Ознайомлення працівника із внутрішніми документами та проведення інструктажів відповідно до ст. 29 КЗпП.

Крок 4. Оформлення кадрових документів. На підставі наказу про прийняття на роботу:

- вноситься запис до трудової книжки працівника. Не забувайте, що найменування посад (професій) повинне відповідати Класифікатору ДК 003:2010;
- заповнюється особова картка працівника за типовою формою № П-2, затвердженою спільним наказом Держкомстату та Міноборони від 25.12.09 р. № 495/656.

ВИСНОВКИ

Якщо в роботодавця за основним місцем роботи оформлено 8 і більше найманих працівників, то він зобов'язаний створювати робочі місця для осіб з інвалідністю. Для того щоб норматив із працевлаштування інвалідів уважався виконаним, роботодавцю необхідно приймати осіб з інвалідністю за основним місцем роботи, а не за сумісництвом.

При оформленні трудових відносин слід запросити в особи з інвалідністю довідку МСЕК і переконатися, що вона не містить обмежень на роботу, яку доведеться виконувати цій особі.

Приймання на роботу особи з інвалідністю оформляється в загальному порядку, шляхом видання наказу про прийняття на роботу та повідомлення органу ДФС про прийняття нового працівника.

ЯКЩО ЗАБОРГОВАНІСТЬ ІЗ ЗАРПЛАТИ ВИПЛАЧУЄТЬСЯ У ВЕРЕСНІ 2018 РОКУ

Компенсація громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати проводиться у разі затримки виплати доходів на один і більше календарних місяців відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.02.01 р. № 159. Сума компенсації обчислюється як добуток нарахованого, але не виплаченого, грошового доходу за відповідний місяць (після утримання податків і обов'язкових платежів) і приросту індексу споживчих цін (далі – ІСЦ) у відсотках за період невиплати доходу. Дані щодо приросту ІСЦ за відповідні періоди при виплаті заборгованості у вересні 2018 року наведено у таблиці на наступній сторінці.

Приклад

У разі виплати у вересні 2018 року нарахованих за період із січня 2001 року по липень 2018-го включно, але не виплачених своєчасно грошових доходів, сума компенсації нараховується з урахуванням величини приросту ІСЦ за період невиплати доходу для кожного місяця окремо. Сума компенсації нараховується і виплачується у тому ж місяці, у якому здійснюється виплата заборгованості.

Якщо нараховані, але не виплачені грошові доходи за березень 2012 року в сумі 950 грн. і за вересень 2012-го у сумі 810 грн. виплачуються у вересні 2018-го, то:

- приріст ІСЦ за період невиплати доходу за березень 2012 року, розрахований шляхом множення місячних ІСЦ (за даними Держстату), починаючи із квітня 2012 року і по серпень 2018-го включно, становить 135,9 % (1,000 x 0,997 x 0,997 x 0,998 x 0,997 x 1,001 x 1,000 x 0,999 x 1,002 x 1,002 x 0,999 x 1,000 x 1,000 x 1,001 x 1,000 x 0,999 x 0,993 x 1,000 x 1,004 x 1,002 x 1,005 x 1,002 x 1,006 x 1,022 x 1,033 x 1,038 x 1,010 x 1,004 x 1,008 x 1,029 x 1,024 x 1,019 x 1,030 x 1,031 x 1,053 x 1,108 x 1,140 x 1,022 x 1,004 x 0,990 x 0,992 x 1,023 x 0,987 x 1,020 x 1,007 x 1,009 x 0,996 x 1,010 x 1,035 x 1,001 x 0,998 x 0,999 x 0,997 x 1,018 x 1,028 x 1,018 x 1,009 x 1,011 x 1,010 x 1,018 x 1,009 x 1,013 x 1,016 x 1,002 x 0,999 x 1,020 x 1,012 x 1,009 x 1,010 x 1,015 x 1,009 x 1,011 x 1,008 x 1,000 x 1,000 x 0,993 x 1,000 x 100 – 100); сума компенсації становить 1 291,05 грн. (950 грн. x 135,9 : 100);
- приріст ІСЦ за період невиплати доходу за вересень 2012 року, розрахований шляхом мно-